

Reprodukční materiál lesních dřevin

Co je cílem Národního programu ochrany a reprodukce genofondu? Jaký je rozdíl mezi genovou základnou a zdrojem reprodukčního materiálu? Které části stromů jsou reprodukčním materiálem? Odpovědi se dočtete v článku.

Co je cílem Národního programu ochrany a reprodukce genofondu? Jaký je rozdíl mezi genovou základnou a zdrojem reprodukčního materiálu? Které části stromů jsou reprodukčním materiálem? Odpovědi se dočtete v článku.

Na první pohled by se mohlo zdát, že umělá obnova lesa je jednoduchým procesem, kdy se v části nezalesněné přírody nebo tam, kde je porostu méně, vysadí sazeničky, vytvoří se školka a nový les zvesela roste. Opak je ale pravdou. Zajištění zlepšení zdravotního stavu lesů a zachování jejich biologické rozmanitosti je možné pouze tehdy, používá-li se při zalesňování vhodný reprodukční materiál lesních dřevin.

Zdroje, které slouží k zalesňování, musí být svou genetickou výbavou vhodné. Proto má jejich výběr a správu pod dohledem Národní program ochrany a reprodukce genofondu (dále už jen Národní program), který si za hlavní cíl klade zachovávat a rozmnožovat genofond lesních dřevin, který je součástí národního hospodářství.

Mezi zdroje používané pro obnovu lesů řadíme genové základny, zdroje reprodukčního materiálu a samotný reprodukční materiál. Za vhodnou genovou základnu (genová základna) lze považovat dostatečně velké zalesněné území, které je z větší části pokryto regionálně cennými dřevinami. Určité území může být za genovou základnu prohlášeno na žádost vlastníka lesa, avšak pouze na základě odborného posudku provedeného pověřenou osobou Ústavu pro hospodářskou obnovu lesa. Velikost rozlohy základny potřebné pro udržení biologické různorodosti lesa je dále upravena zákonem.

Za zdroj reprodukčního materiálu považujeme stromy, které podle kvality můžeme dělit do několika skupin. Průměrnou kvalitou se vyznačují takzvané identifikované zdroje. Kvalitní a nadprůměrné porosty, mezi které patří například historicky původní lesy či tvarově a vzhledově kvalitní stromy řadíme do kategorie selektované. Dřevinný materiál získaný z účelově zakládaných semenných sadů, které slouží k zachování cenných lesních populací, nazýváme kvalifikovaný zdroj reprodukčního materiálu. Do této kategorie mohou také patřit i jednotlivé stromy vyznačující se výjimečnou kvalitou.

Samotný reprodukční materiál, kterým mohou být semena, šišky, plody či části rostlin jako například řízky a rouby, může být vypuštěn do oběhu pouze tehdy, pochází-li z jednoho výše popsání a samozřejmě oficiálně uznaného zdroje.

Aby mohly být cíle Národního programu naplněny, je potřeba pečlivě opečovávat současné genové základny, podporovat a využívat především selektovaných a kvalifikovaných zdrojů reprodukčního materiálu. Jednotlivá opatření Národního programu se tak detailně zabývají pravidly uváděním reprodukčního materiálu do oběhu, který musí pocházet pouze z uznaného a registrovaného zdroje.

U zdroje musí být prokázán jeho původ a kvalita semenného materiálu, která se zjišťuje předepsanými zkouškami z odebraného vzorku a v akreditované laboratoři. Také samotné použití už schválených semen se musí řídit přesnými pravidly a legislativou, která určí, v kterém lese lze konkrétní reprodukční materiál použít.

Z výše popsaného je patrné, že zachování a obnova národního listnatého a jehličnatého bohatství není jednoduchou záležitostí a vyžaduje velmi pečlivé budování kvalitního genofondu, který musí být navíc bedlivě ukotven v legislativě.